

TELEGRAFUL ROMAN.

Apare Marția, Joia și Sâmbăta.

ABONAMENTUL:

Pentru Sibiu pe an 7 fl., 6 luni 3 fl. 50 cr., 3 luni 1 fl. 75 cr.
Pentru monarhie pe an 8 fl., 6 luni 4 fl., 3 luni 2 fl.
Pentru străinătate pe an 12 fl., 6 luni 6 fl., 3 luni 3 fl.

Pentru abonamente și inserțiuni a se adresa la
Administrațiunea tipografiei archidieceșane Sibiu, strada Măcelarilor 37

Correspondențele sunt a se adresa la
Redacțiunea „Telegrafului Român”, strada Poplăcei Nr. 37.
Epistolele nefrancate se refușă — Articuli nepublicați nu se înapoiază.

INSERTIUNILE:

Pentru odată 7 cr., — de două ori 12 cr., — de trei ori
15 cr., rëndul cu litere garmond — și timbru de 30 cr.
pentru fie-care publicare.

Sibiu, 10 Aprile, 1892.

Preste 2 zile întrégă biserica noastră e întrunită prin reprezentanții sei în sinódele diecesane.

An de an la Dumineca Tomei biserica cea vie a lui Christos se adună în reședința arhierieilor spre a lua în sémă cursul afacerilor în un anumit timp, și spre a afla în buna înțelegere mijlocele cele mai eficace pentru desvoltarea instituțiilor noastre sinodali în spiritul canónelor bisericesci, spre a afla nóue mijloce pentru îmbunătățirea sorței materiale a personalului bisericesc și scolar și spre a delătura după putință neajunsurile, cu cari trebuie să mai lupte încă biserica noastră.

Din an în an ne simțim mai consolidați în biserica noastră, din an în an ne simțim mai tari, din an în an ne simțim mai aprópe unii de alții cu inimile, și atacurile cari sunt îndreptate asupra bisericeii, aflându-ne uniți în combaterea pericolului, nu mai produc în noi deprimarea, care o producea până când nu eram așa de aprópe cu inimile, așa de cu inimă angagiați la apărarea bisericeii.

Ne am auđit tocmai mai zilele trecute împuțarea, că instituțiunile noastre sinodali pe basa lor de acuma vor produce ruina bisericeii noastre. Ni s'au luat în nume de rău nóue și tuturor celor de o convingere cu noi, ni s'au luat în nume de rău că ținem cu atâta tărie la constituțiunea bisericeii noastre, și ni s'au prorocit o decădintă în timpul cel mai aprópe, o decădintă ca și în biserica reformaă, care lipsită de ori-ce farmec al cultului acuma a ajuns să fie părășită de credincioși, și merge rapid spre descompunere.

Ca model de scăpare ni s'a pus biserica catolică, deocamdată în forma după cum o practică spre pildă bisericile catolice de ritul grecesc.

Mărturisim, că din partea, din care ne vine durerea de sorțea bisericeii noastre, noi trebuie să o considerăm mai mult de o fațărie.

Biserica noastră dela introducerea actualei constituțiuni nu a pierdut nimica, din contră, ea a câștigat, și convingerea tuturor bărbaților de bine din biserica noastră e, că pe calea apucată spre fericirea bisericeii mergem.

În cele dogmatice, în cele ale credinței, în cele ale ritului, instituțiunea bisericeii noastre nimica nu a schimbat, în punctul acesta suntem în continuitate cu trecutul bisericeii noastre, în deplină armonie cu bisericile orientale surori. La tot cazul suntem în punctele acestea și în esență și în formă consecenți bisericeii ortodoxe orientale, și conservative

până și în păstrarea formei esterne a cărților noastre rituale.

Constituțiunea noastră bisericescă se reduce numai la partea administrativă în biserica, și noi după trecutul de până acuma ne putem numai fericii, că am putut da teren de activitate elementului mirén din sinul bisericeii noastre.

Viul interes, cu care lucră membrii mireni ai sinódelor noastre pentru regularea afacerilor bisericesci, nóue ne însufăă încredere mai cu sémă în aceste zile de grele vijelii, unde avem trebuință de conlucrarea tuturor elementelor din biserica, de caracterul, capacitatea, de însuflețirea tuturor.

Și în privința acesta dăm milă Domnului, că toți suntem la locul nostru. Tot ce are biserica noastră mai cu caracter, tot ce are biserica noastră mai cu capacitate, tot ce are biserica noastră mai cu inimă este angajat la lucru, și vedem, că lucrurile cu puteri unite merg spre bucuria generală a bisericeii. Și decă privim la tinera diecesă a Caransebeșului, dacă privim la sora dulce a Aradului, dacă privim la archidieceșă noastră, pretutindenea vedem întruniți pe toți cei mai buni ai nostri în jurul arhierieilor, lucrând cu inima cea mai curată din toate puterile pentru desvoltarea instituțiilor noastre sinodali în spiritul canónelor bisericeii ortodoxe orientale.

Suntem pe o cale bună în desvoltarea noastră bisericescă, și dacă bunul Dumnezeu ne va ține în depline puteri trupesci și sufletesci pe bunii nostri arhieriei, dacă puternicul Dumnezeu ne va da tăria sufletescă, ca să lucrăm și mai departe în buna armonie, restaurată acuma în timpul din urmă între toți factorii din organismul nostru bisericesc, atunci isbêndeale nu vor lipsi, căci unde sunt doi sau trei adunați întru numele Domnului acolo și Dumnezeu e cu ei, acolo și Dumnezeu e în mijlocul lor.

Cu asemenea tare credință le ăicem în special deputaților nostri sinodali: Bine a-ți venit domnilor deputați! Christos a înviat!

Revista politică.

De cât-va timp foile guvernamentale din Budapesta aduc mereu sciri, că ancheta conchiemată de cătră ministrul de iustiție a ținut mai multe consultări în privința codificării dreptului familiar. În ceea-ce priveșe desbaterie se ăice, că ministrul a abđis dela planul seu original ca se aducă adecă înainte dietei în un condecș regularea întregului drept privat, ci cugetă a îndeplini acestă lucrare

en detail. Inceputul se va face cu dreptul familiar și cu cestiunea acesta se ocupă trei buni iuristi. Cea mai mare reformă o va suferi dreptul de căsătorie. La contractarea căsătoriilor are să se cruce cât e posibil simțemintele morale și religioșe ale poporului. În înțelesul proiectului de lege căsătoria va forma un drept cetățenesc. E dar vorba de o căsătorie civilă.

Pertractările pentru regularea valutei s'au terminat și s'a stabilit definitiv toate relațiunile. Proiectul de lege se va aduce în dieta ungară încă în sesiunea acesta, așa că cu începutul anului viitoriu va putea intra legea în valóre. Statul se așteptă să aibă dela reforma valutei câștig mare, dacă va domni pacea. De cumva însă se vor ivi semne pentru nesiguranța păceii nu se pôte prevedé, ce rezultat va avé acestă importantă întreprindere. —

Foile vieneze se ocupă cu situațiunea creată în Bucovina în urma nóuelor alegeri. Până acum erau două partide, una conservatóre din care făceau parte mai vërtoș românii și una liberală a germanilor. Acum însă diferiții deputați s'au grupat după naționalități. Românii au câștigat un loc. Foile liberale impută guvernului, că nu a ținut pe români în frâu și toate foile dușmane românilor impută guvernului, că a lăsat ca dintr'o cêrtă așa de mică să se desvólte deodată simțul de naționalitate într'un mod atât de pronunțat la români. După ele lucrului s'ar puté ajuta numai astfel, dacă de mareșal al țerei se va denumi o persónă, care se nu aibă prea mari simpatii pentru români. Despre dieta viitoare a Bucovinei „Fremdenblatt“ din Viena scrie următoarele:

În nóua compositiie a dietei bucovinene es mai mult la ivélă contrastele naționale. Gruparea partidelor de până acum avea un caracter mai mult politic decât național, stând față în față numai două partide, unul conservator și altul liberal. Celui dințaiu aparținéu românii și rutenii, proprietarii mari și clerul; celui din urmă reprezentanții unor orașe și ai camerei comerciale. Acum lucrurile s'au schimbat, după-ce guvernul s'a îndreptat în contra românilor; și de 120 de ani, de când s'a încorporat Bucovina, acum s'a deșteptat pentru prima-óră bănuélă, că românii ar fi mai puțin credincioși patriei decât ceialalți locuitori ai țerei. Acestă a produs neliniște.

În zilele din urmă s'au lățit prin cercurile politice sciri, că regele Carol al României ar abđice la tron. ăiarul parisian „Temps“, scriind zilele acestea un articol despre situația din țările balcanice, se ocupă și cu scirea din vorbă. Numita fôie crede, că decă ar abđice regele Carol, ar dispărea cu el un domnitoriu căruia, ce-i drept, i s'ar

FOIȚA.

Cel mai mare bine din lume

de
Henry Drummond.

I. Cor. cap. 13. v. 1—13.

(traducere din l. germână.)

(Urmare.)

Cuprinsul iubirii.

După-ce arată Pavel iubirea în contrast cu lucrurile despre care am vorbit, ne înfățișeză în trei versuri scurte cuprinsul bunului celui mai mare. El ne arată în mod surprindătoriu, în ce constă iubirea, ne arată, că ea este ca și lumina un lucru compus. Noi scim, că prisma de sticlă prinde rađa de lumină și o discompune în colorile, din care constă ea, roșu albastru, galbin și violet, tóte colorile curcubeului. Aici vedem ceva asemenea. Pêtrunderea însuflețită a apostolului are în sine puterea de a frânge lumina; ea primesce iubirea în sine și cât de frumos scie el să ne desfășure cuprinsul ei. În aceste puține versuri avem așa ăicend spectrul de lumină al iubirii. Priviți părțile ei constitutive, nu sunt ele lucruri de tóte zile, pe care le avem mereu pe buze, pe care fiesce-

care din noi le pôte deprinde pretutindenea? Da, sunt lucruri îndatinete, vîrțuți de tot simple, care în armonia lor constituiesc unitatea de rađa a iubirii, a binelui celui mai mare, după care rêvniim cu toți.

Pavel ne arată icóna iubirii în nóue gradațiuni:

Răbdarea: „iubirea este îndelung răbdătoare.“

Bunătatea de inimă: „să milostivesce (este binefăcătoare).“

Marinimia: „iubirea nu pismuesce (nu se iuțese, nu se mănje).“

Smerenia: „iubirea nu se îndêrtnicesce, nu se trufesce, nu se îngâmfeză.“

Politeța (bunacuvință): „nu se pörtă cu necuviință.“

Desinteresarea: „nu caută ale sale.“

Blânđeța: „nu se întărită.“

Bunacredința: „nu gândește îndată răul.“

Sinceritatea: „nu se bucură de nedreptate, ci să bucură de adevăr.“

Răbdarea, bunătatea de inimă, marinimia, smerenia, bunacuvință (politeța), desinteresarea, blânđeța, bunacredința, sinceritatea, — din lucrurile acestea constă cel mai mare bine, acestea sunt trăsurile principale ale asemănării cu Dumnezeu, însușiri nóue binecunoscute! Și ele se refer la viața noastră actuală pămêntescă, la petrecerea noastră împreună în viața socială, sunt lucruri de astăzi și de mâne, nu idealuri depărtate ale vecinicii necunoscute.

Noi auđim multe despre iubirea de Dumnezeu, Hs vorbeșce însă mult despre iubirea cătră ómeni. Noi vorbim despre pacea cu Dumnezeu, „aveți pace unul cu altul“ ăice Domnul. Creștinismul nu este un lucru supranatural, un lucru însușit din afară; el este sfințirea vieții noastre ăilnice prin spiritul lui Hs este întruparea vecinicii în lumea acesta temporală. Binele cel mai mare nu este o proprietate afară de noi, el este o crescere, este o vieță în noi, este o limpeđire a cuvintelor și faptelor de mii de feliuri, din care constă existența noastră pămêntescă.

Să privim pe scurt părțile constitutive ale iubirii.

Iubirea este răbdare.

Acestă este o însușire esențială a ei și nici nu pôte fi altcum; ea este îndelung răbdătoare, este totdeauna gata a se jertfi, este hotărît a face tóte din partea sa, dar pôte astepta, este răbdurie, nu se îmbuldesce. Liniscea este haina ei, spiritul cel blând și domol al inimii este podóba ei; ea suferé tóte, crede tóte, speréză tóte. Ea are o înțelegere minunat de fină și de aceea pôte astepta.

Bunătatea de inimă — iubirea în fapte. „Eu sunt însă între voi ca un serv, ăise Is. odată“. Cât de binevoitor, cât de gata de a servi era el totdeauna. Căutați și vedeți, ce istorisesc evangeliile despre El, și veți afla, că fiul omului făcea altora bine unde și când numai puté.

pute face unele imputări, dar despre care trebuie să se recunoască, că a fost un bărbat cu putere de voință, solid și dibaciu.

Din scaunul Cincului și țera Oltului.

(Linia ferată, — despăgubirea pământului, — sămănăturile, comasările, — un jidov prins în flagrant, — petrecere.)

Dacă pleci dela Sibiu pe drumul țerei către Făgăraș și bate la ochi rozorul, ce șerpuesce șesul hotarilor întinse, și care din când în când este întretăiat de drumul țerei. El apare ca un șerpe gigantic, care petrece lenevindu-se în arșița sórelui, având capul la Sibiu și bătând din codă la Făgăraș. Acesta este prima impresiune, ce și-o face linia ferată, care acum e în lucrare, — dar care preste puțin timp va fi terminată.

Mai înainte numai cu câțiva ani, cine ar fi putut crede, că și prin aceste locuri se șerpuescă linie ferată. Acuma lucrările sunt așa de înaintate, încât nimenea nu se mai îndoesce, că prin o muncă mai intensivă, la toamnă s'ar putea serba deschiderea liniei ferate.

Lucrul cel mai mult l' dau deocamdată podurile și poduri sunt de lipsă foarte multe, pentru-că șesul țerei Oltului e brăzdat de multe riuri și riulețe, cari deși câte odată sunt aproape secate de apă, când plouă la munte și când se topesc zăpada curg cu o furie nebună, inundând jur împrejur. De aceea podurile trebuiesc să fie tari, ca să pótă rezista nu numai greutateilor vagonelor ci și furiei apei. Pre cum suntem informați multe poduri se constuiesc din lemn. Cât vor dura acelea, nu se scie. Lucrătorii sunt aproape numai italieni, cari se pricep de minune și cari deși foarte mult îi veți lenevind, au totuși sporii mare la lucru, pentru-că lucră cu sistem. Dacă românul nostru ar lucra cu mai mult sistem, după hărnicia lui ar face minuni. Italienii sunt alt cum și ómeni, cari se mulțămesc cu puțin. Mulți locuiesc prin satele de prin apropiere, dar mulți și-au făcut bordeie sērăcioase lângă locul, unde lucră și te cuprinde un felu de compătımire, când te gândesci, că iernăză sub o rogojină de trestie cu nevastă și cu copii cu tot.

Ce folos va aduce linia ferată pe aceste locuri, nu vrem să discutăm de astădată. Efectul însă pare a se vedea de pe acum și se va simți mai târziu. Căci nu odată întâlnești pe țera Oltului pluguri, la care se fie înjugăți un bivoli mare și lângă el un junc slab de vacă, sau și o vacă cu un cal, căruia îi poți număra cóstele. Ómenii deși lucrători sunt sērăci și pare că sērăcesc vędënd cu ochii. Se vorbesc și alte lucruri, cari pot aduce și pe întreprindătorii liniei ferate în mare încurcătura. Ómenii s'au desteptat adecă și au aflat, că pertractările de răscumpărare s'au făcut nu cum ceriau ei, ci cum i a venit la socotela administrației și întreprindătorilor. În câteva comune a și început ferberia din cauza acésta, ómenii vęd, că au fost trași pe sfóră și sunt hotărâți să nu primescă bani de desdunare, mai bine să netezescă locul și să nu mai rămână nici urmă de linie ferată. —

Sămănăturile de toamnă sunt frumoase, atât pe țera Oltului cât și pe Ardél. Pe Ardél au sămănat și cucuruzul, pe țera Oltului numai acum se apucă ómenii de sămănat, deóre-ce pământul grăbesce mai tare. Bucatele se țin la prețiu, vitele încă sunt foarte scumpe și se scumpesc mereu. Cu tóte că iarna n'a fost grea, vitele au ieșit rele din iarnă. —

Comasările încă au provocat între ómeni mare nelinisc și agitațiuni continue, mai vértos pe Ar-

Trebuie că îi făcea o deosebită bucurie a vedea în jurul seu ómeni fericiți, și recunoscători. Numai un lucru există pe lume, care este mai bun decât fericirea și acésta este devoțiunea, pietatea.

Darul devoțiunii sau sântirea noastră este o lucrare a lui Dumnezeu. Dar fericirea deapropelui nostru și prin acésta și a noastră ni-a pus-o Dumnezeu în mare parte în mâinile noastre, în mâna binevoitoare a iubirii gata de a servi.

Lucrul cel mai mare, ce-l pótă face cineva tatălui seu din ceriuri, ție óre-cine este bunăvoința față de ceialalți copii ai lui. Pentru-ce nu suntem noi cu toții mai binevoitori față de deapropelui nostru?

Lumea are lipsă de acésta, și în fie-care moment avem ocaziune pentru acésta; este atât de ușor, atât de cu efect și mulțămitor a face acésta.

Cu câtă îmbelșugare se respălătesc bunăvoința! pe lumea acésta mare și întinsă nu se află nici un datornic atât de onest, nici unul atât de darnic și de omenie. Binefacerile isvorite din iubire sunt imprumuturile cele mai sigure, din câte există. Iubirea aduce câștig, iubirea aduce noroc, iubirea este viață. Iubirea ție poetul este energia, este puterea lucrătoare a vieții „Viața plină de bucurii și de dureri, plină de temeri și speranțe își caută răsplata în iubire: Ce pótă fi iubirea, ce a fost și ce este.“

(Va urma.)

dél. Ómenii, cari au cerut în vre-o comună comasarea sunt réu vęduți și mulți din ei n'au curagiul să iasă nóptea pe strade. Mai sunt apoi și advocați, cari folosesc tóte ocaziunile pentru a seduce poporul ca să-și umple punga. Așa s'a întâmplat și în comuna Cincul-mare, unde tóte recursurile advocatului n'au plătit nimic, cu tóte că ómeni seduși au plătit scump pe advocat. Ultimul refugiu l'a aflat advocatul la „impératul“. Ómenii i-au cređut și în sērăbătorile sântelor Pasci a mers o deputațiune la „impératul“, ca să opréscă comasarea. Ne mirăm, că nu se află ómeni, cari să pună odată capét șarlătăniilor și în loc să mai fie poporul mereu sedus, să-l povătuéscă, ca să-l afle pregătit.

În comuna Șoars s'a întâmplat un lucru încă până acum ne mai ađit. Inginerul a fost terminat cu planul de comasare și mai trebuiau numai să se limiteze proprietățile prin brazde. Din întâmplare adjunctul inginerului a fost chemat în o afacere de comasare în alt loc. El a aședat tóte actele și documentele într'o ladă, a încuiat ușa casei și a predat cheia primariului. Preste nópte s'a vērít cineva în casă pe feréstră, a scos binișor lada și diminéta satul întreg admira o grămadă de cenușă sub un pod. Grămada de cenușă n'a fost altceva decât hártille inginerului. A ieșit o comisiune dela judecătoria cercuală din Cinc și a constatat faptul, dar de făptuitori n'a dat Inginerul va avé să începă din nou lucrările, ómenii vor avé să speseze îndécit ca până acum, deóre-ce se vorbesce, că se va aduce asistintă militară. —

Să fi în Făgăraș și să n'auđi câte o minune, nu se pótă. S'a întâmplat, că pe un jidov l'a pus la rēcóre cu doi feciori. Jidovul adecă a avut asigurat un magazin de ovés etc. pe 18,000 fl. Tótă valórea magazinului făcea însă cam vr'o 2,000 fl. Și jidovul s'a pus cu feciorii și a stropit cu petroleu jur împrejur magazinul a dat foc și a strigat alarm. Petroleul însă se vede a fi fost tot jidovesc, flacările s'au stins până a nu sosi pompierii și miliția. Când sosesc patrurile de honveđi găsesc pe jidov într'un colț al magazinului, trăgénd cu chibritul pe pärete și muncindu se să dea din nou foc magazinului. Se vorbesce, că din cauza acelu jidov a ars și comuna Voila de vr'o două-ori. Jidovul cu feciorii, stau la rēcóre.

De altfelu făgărășenii și petrec bine. Vorbesc de familiile fruntașe și de intelegința din Făgăraș și jur. Așa bună-órá a două fi de Pasci séra s'au întrunit din întâmplare mai mulți domni și o frumoasă cunune de dame la hotelul „Laurits“ și în discusiuni vii s'a petrecut timpul. Aceste întruniri sunt cu atât mai frumoase și mai folositoare cu cât iau parte bărbați deștepți, cari lucră pe diferite terenuri. Petrecerea a fost animată și de musica renumitului Rusu, care e cunoscut prin concertele sale de prin tóte unghiurile țerei. Și Rusu cântă bine; pe cât de perfect esecută piesele compozițiilor renumiți, pe atât de sentimental e în doinele romănesci. Fluera lui te farmecă!

— br. —

Corespondențe particulare

ale „Telegrafului Român“.

Hațeg, la 26 Martiu 1892. D-le redactor! Pre cum ne interesăm noi cei de pe aici de ce se petrece în alte ținuturi cu sórtea poporului nostru, cred că și ceialalți confrăți încă doresc a scie de ceea ce se petrec la noi. Din punctul acesta de vedere ve rog d-le redactor binevoiti a da loc în colónele prețuitului diar „Telegraful Român“ ce redigiați modestului meu raport despre sinodul nostru protopresbiteral ținut în anul acesta în 23 Martiu în opidul Hațeg.

Spre completarea raportului meu fie-mi permis pro primo a însēmna, că devenind tractul protopresbiteral al Hațegului vacant prin mórtea binemeritatului și în veci neuitatului protopresbiter Ioan Rațiu, carele totodată a fost și deputat la sinodul archidieceșan, Măritul consistoriu archidieceșan a dispus ca locul vacant să se întregéscă prin alegerea unui deputat clerical, pentru care scop s'a emis de comisariu consistorial adm. protop. dl Avram Stanca.

Astfelu colegiul electoral preoțesc conform înaltei dispozițiuni consistoriale întrunindu-se în 23 Martiu v. în biserica gr. or. din Hațeg sub presiuni comisariului substituit părintele Lazar Popoviciu a ales cu totalitatea voturilor pre adm. protopresb. dl Avram Stanca de deputat la sinodul archidieceșan.

În urmarea acésta terminată alegerea menționată dl adm. protopresbiteral, după convocarea duhului sânt, prin o vorbire foarte pătrundătoare la perderea cea mare ce a avut a îndura tractul nostru prin încetarea din viață a fostului protopresbiter și asesor consistorial Ioan Rațiu — arătând însēmnatatea întrunirilor sinodali și interesul viu ce trebuie se aibă fiecare membru către biserică, scólă și națiune — deschide ședința sinodului protopresbiteral ordinariu.

Sinodul protopresbiteral, adecă fiește care membru al aceluia revocând în memorie acelea momente dulci, când de pe scaunul presidial suna odinórá vócea prea iubitelui părinte conducător Ioan Rațiu prelungă carele cu toții ne grupam, carele tóte sarcinile scia să le ușureze acel astădi nu mai este între cei vii — esprimă adencă sa condulență prin sculare cu cuvintele: Dumnezeu să-l ierte și să-l odichnescă.

După acésta se pune la ordine alegerea comisiunii verificătoare pentru esaminarea actelor de alegere a membrilor noi aleși în cercurile vacante pentru restul periodului.

Se aleg d-nii Zacharia Muntean din cler A. Bersan și Nicolae Sănzian dintre mireni.

Comisiunea după esaminarea actelor propune și sinodul verifică în cerc. 22 pre Ioan Boța ér alegerea din cercul 24 din cauza unor scăderi esențiale se nulifică încredințându-se oficiului protopresbiteral să facă pașii de lipsă pentru nóua alegere.

În urma acestora se pune la ordine „raportul presidial“ despre starea protopresbiteratului, care raport foarte bogat — ce cuprinde datele bisericesci și scolare și cu un cuvânt tóte cele aparținătoare și atárnătóre dela protopresbiteratul Hațegului au fost cuprinsă în acel raport, care dovedesce că adm. protopresbiteral consciu și zelos ș'a implinit chemarea cu sfințenie, și esactitate servindu-i spre laudă și onóre.

Raportul sa luat cu viuă plăcere și cu mulțămită la cunoscință. Apoi s'a pus la desbatere că pentru înmulțirea fondului protopresbiteral, când se se pórte un disc anume pentru acest scop?

Sinodul lasă acésta la buna chibzuială a fiecărui preot, dar cu deobligământul de a raporta inomis până la finea fiecărui an, la oficiu protopresbiteral, despre rezultatul obținut.

Se pune la ordine regularea cercurilor electorali cari cu unanimitate să lasă așa precum au fost împărțite în trecut.

ÉR în cât privește simplificarea rațiocinelor bisericesci să lasă ca propunătorii să arete modalitatea corespundătoare.

Dl adm. protopresb. pētruns de marea perdere ce a avut a îndura biserica și scóla noastră din încetarea din viață a popularisatului mare bărbat Ioan Popescu protopresbiter, profesor semirarial cu lacrimi în ochi propune și sinodul dá espresiune însēmnaite perdere prin sculare rostind din inimă și cu lacrimi cuvintele: Dđeu să l erte și să-l odichnescă.

Dup'acésta dl adm. protopresb. face propunerea și rogarea ca membrii să contribuie după putință la înmulțirea fundațiunii Ioan Popescu pentru care scop sa deschis o listă de contribuie a cărei rezultat a fost 18 fl. v. a cari s'au concređut dlui adm. protopresb. spre ai asterne la locul destinat împreună cu lista de colectare.

A. Bērsan primar opidan și deputat al sinodului archidieceșan propune a se eternisa numele binemeritatului protopresbiter și asesor consistorial Ioan Rațiu prin procurarea portretului respectivului în mărime naturală aședat apoi în cancelaria protopresbiterală și eventual și prin crearea unei fundațiuni cu numele seu.

Sinodul cu umanitate primește propunerea acésta și pentru esecutare întregă afacerea o concrede dlor: Avram Stanca, A. Bersan, George Danilă și Nicolae Sănzian ca deliberind și căutând modalitatea corespundătoare să vină în acesta materie cu propunere în sensiuinea următoare.

Membrul Toma Popoviciu întrebă: că pentru întregirea protopresbiteratului ce pași sau făcut?

La acésta întrebare răspunde președintele comitetului parochial din Hațeg A. Bersan, că comitetul parochial a înaintat o rogare pentru întregirea protopresbiteratului la măritul Consistor archidieceșan fiindcă mai mult decât protopresbiteratul suferă comuna noastră protopresbiterală.

Răspunsul s'a luat spre sciință.

Prin o vorbire din cuvinte bine alese și bine accentuate adm. protopresbiteral mulțămii membrilor pentru viul interes, pentru ordinea cea bună și pentru zelul cu care au urmărit ceea pusă la desbatere și dechiară ședința sinodului protopresbiteral de încheiată — ER sinodul în unanimitate mulțămeste adm. protopresbiteral pentru înțelepă conducere și viul interes ce a dovedit.

La sinod a luat parte 24 de membri, ér ședința a decurs în ordine esemplară. *Sentinela.*

Fundațiunea Ioan Popescu.

Îndată după ce am inițiat fundațiunea Ioan Popescu, ca, legat de un scop de binefacere, se fac neperitoare memoria acestui bărbat de scólă, carele, repetez, a fost unul din fruntașii bisericei noastre, și ca dascál atât cu graiu viu, cât și prin cărțile sale a contribuit foarte mult la luminarea poporului nostru, îndată đic după inițierea acestei fundațiuni filantropice o corespondență, paremi-se din Făgăraș

publicată în „Gazeta Transilvaniei“, cere, ca fundațiunea acosta se fie familiară, și la timpul seu din interesele ei să se împărtășească în locul prim descendentii fericitului Ioan Popescu.

Sub condițiunea acosta au intrat și contribuțiile câte de 5 fl. dela familia Iuliu Bărdosy inspector de școle în Solnok, și dela dl Basiliu Bașotă avocat în Abrud.

Sum necesitat să declar, că intențiunea mea nu a fost să inițiez o fundațiune familiară ci ea a fost, ca, legat de o fundațiune cu scop de binefacere, să eternizez memoria acestui dascăl al dascălilor români. În sensul acesta m'au și înțeles pe mine toți fostii elevi ai fericitului Ioan Popescu, cari spre marea mea bucurie, contribuie din toate părțile spre a se ajunge scopul inițiat de mine. În sensul acesta m'au înțeles toți bărbații bisericei noastre, cari deși nu au fost elevii fericitului Ioan Popescu, totuși, recunoscând meritele lui, și scopul pentru cari e inițiată fundațiunea au pus la cale colecte, și rezultatul e îmbucurătoriu. Ca dovadă amintesc numai frumoasă sumă de 135 fl. 70 cr., care la inițiativa dlui pretore suprem Dr. Liviu Leményi s'a colectat în jurul Seliștei, sumă publicată în numărul trecut al ziarului nostru arhidieceșan „Telegraful Român“.

Cine nu poate stima memoria lui Ioan Popescu decât numai în legătură cu descendenții lui familiari, acela nu va contribuă la această fundațiune, respective și va reclama contribuțiile, și vom rămâne noi dascălii lui Ioan Popescu, cari îi eternizăm memoria cu o instituțiune filantropică, din care descendenții fericitului Ioan Popescu nu sunt excluși, dară nici preferiți, ci sunt puși în condițiuni egale cu ceilalți îndreptățiți.

Sibiu, 10/22 Aprilie, 1892.

Mateiu Voileanu,
asesor consistorial.

Foc în Sadu.

Onorată redacțiune! De cumva încă n'a adus onoratei redacțiuni la cunoștință cineva trista întâmplare din 1/13 Aprilie a. c. — apoi subsemnatul mi iau voie a face acosta.

Mercuri în 1/13 Aprilie a. c. la orele 7³/₄ p. m. s'a escat în șura locuitoriului de aici Ioan Cimpoca un incendiu înfricoșat, carele ajutorat de un vânt vehement în timp de mai puțin ca o oră a prefăcut în cenușă edificiurile a 23 economi, și astfel acestia au rămas sub cerul liber lipsiți de toate, căci teribilul foc nu li-a dat timp să-și potă mântui ceva ce li au mai rămas în urma ernei.

Nu s'a mulțămît acest neașteptat ospe numai cu cele mai sus descrise, ci el a stins viața și a 2 ómeni; din vitele deșurilor încă au căzut jertfă focului 7 capete.

Localizarea focului și totala lui slăbire se atribuie atât pompierilor locali cât și celor din înveci nata comună Cîsnădie, ba chiar și pompierii din comuna Cîsnădióra au venit și au dat ajutoriu la stingerea focului.

Primescă în numele întregii comune Sadu prin subscrișul acesti binefăcători ferbinte mulțămită.

On. redacțiune! Deplorabila stare, în care se află deșurii sădeni, și cari i veți ađi plângend pe ruinele vetrelor lor, me îndemnă a ve ruga, ca să aveți bunăvoință a deschide în prețuita fôie „Telegraful Român“ o listă de colectă pentru acesti nenorociți, érá la timpul seu veți binevoi a transpune eventuala milă la adresa subsemnatului oficiu parochial spre distribuie dréptă între ei. *)

Sadu, 3/15 Aprilie 1892.

Oficiul parochial gr. or.

Ioan Popovicu,
paroch.

Apel!

„Eu stau în mâna Ta O Dóme
Nainte Ta sum mic, în Tine me simț
mare“.

Aședăți aici de sórte la malul Dunărei de sud și mărginași cu Sêrbia, prin pozițiunea etno și geografică, în decursul secolilor vitregi: salvarea datinetor străbune, a limbii și naționalității române pare numai unei misiuni divine a se atribui și provedinței de a se mulțămî. Fapt istoric e, că împăratului Josif i-se făcuse milă și singur s'a înflorat de starea abnormă, în care aflase în Bănat pe românii rămași de sub turci. Tot spre a înfrâna hórdele barbare ale turcilor, a apêra țera și bietul pópôr, pe care necontentit îl despoiau, de nu-i rămânea decât traista la grumaz și băta în mână, s'a înființat aici așa numitul confiniu militar sub numele de regimentul 14 graniceresc sêrbesc. Incungiuat de elemente străine, în apropiere și vecin cu un stat străin cu poporațiune sêrbă, sub ierarhie sêrbescă și sub un regim militar, unde oficiii erau de rasă slavă, lucrul natural a fost și de aici se pôte esplica, că românii au fost atât

de înfrânți, cât mulți n'au mai cutezat de a se opune pentru a nu primi nume străine impuse lor, și așa vedem și ađi încă comune mai curat românesci sub ierarhia sêrbescă cu limbă străină în biserică și școlă. Ba dacă n'am căđut românii sub poverniș tot mai tare, avem să mulțămim, că apele și munții, văile și câmpiile sunt tot atâția martori oculari și neperitori, cari vrënd nevrënd i-ți reamintesc trecutul glorios și mărirea nêmului românesc.

Aici veđi șanțurile române; drumul lui Trăian săpat în stânce, despre care la strimțórea Cazan „unde Dunărea biruesce munții“, în inscripția de pe malul sêrbesc, în așa numita, Tabla lui Trăiau, aședată de însuși divul Trăian în anul 100 d. Chr. unde singur el ăice că: „desfundind stâncile au deschis o cale“. Columbaci, Tierna, porți'e de fer Rusava, Berzavia, cu un cuvânt totul i-ți vorbesce, cine a fost, cât ai decăđut și ce cale ai se urmeđi.

Nu mai așa ne putem esplica, că aici în Biserica-albă, unde românii numêrá abia preste 400 suflete și unde în totul sunt vr'o 5 familii mai în stare bună materială, în mijlocul elementului germân precumpentoriu dar binevoitori noue: românii s'au luptat necontentit numai pentru susținerea individualității și afirmarea naționalității lor, ci și pentru a rivalisa și chiar a întrece pe conaționalii lor în această direcțiune, în urmarea căror străduințe ađi sunt admirați, respectați și iubiți de concetățenii lor, cari adeseori în adunările lor arată spre români ca demni de imitat.

Astfelu vedem pe românii din Biserica-albă, că încă în anii 1780 se nisuesc pentru emaniciparea de sub ierarhia sêrbescă și le succede atunci a esopera dela episcopul sêrbesc a Verșefului von Schohabend, că servițiul divin în cântul, să se țină premenit: sêrbesc și românesce, până când în anii 1830 sub episcopul Rajacics, românii au fost eliminați din biserică comună, așa că românii de atunci până în 1847 și-au ținut pe spesele proprii o capelă. În acest an éráși le-au succes după multe lupte obositoare a fi introduși în biserică comună dar abia s'a putut susține un an, fiind-că prin coreligionarii sêrbi li-s'a fost scos cărțile românesci din bi erică și transferat magistratului și așa românii au fost rămas preste un an fără serviț divin. Abia apoi în anul 1849 li-a succes românilor prin brachiu militar a fi repuși în drepturile lor căscigate. Nici după acosta luptele n'au încetat, când vre-o sêrbătóre mare, ca Pascile, Crăciunul, cădea în săptămâna românilor, coreligionarii lor cu forția voiau a împedeca ținerea servițiului divin în limba română, se încăerau n biserică, se gátuiau de pept, sfada, și gâlceava numai aveau căpăt.

Cu nespusă bucurie salutară deci românii de aici anul 1869 și decretară de loc și ei eliberarea și emaniciparea lor de sub jugul seculariu, formară comunitate separată română subscrișeră cu sutele și miile pentru edificarea unei biserice române și prin donul lor și colecte făcute, și cu banii primii ca escontentare în scurt timp dispuseră de o sumă pentru ei fôrte considerabilă de 36 mii, din care sumă cu preste 10 mii fl. cumpêrară o casă un loc pre strada principală în mijlocul și locul cel mai frumos al orașului.

Cu suma remasă zidiră o biserică frumoasă și acuma nemărginită era bucuria fie-cărui român, că étá un casă proprie a Domnului, unde, în limba lor dulce și sonoră neconturbați, pot preamări pe Dumneđeu, împêratul și isvorul tuturor binefacerilor.

Durere acosta bucurie și însuflețire nu țin mult. George Cioloca, fost președinte, cassariu, întreprindătoriu într'una persónă, inprocesa comuna bisericească pentru 4812 fl. ca afirmative supraedificată, și cu toate, că acosta pretensiune cu toții o țineau fôrte nedrêptă și trasă de pêr, în urma urmelor comuna fú ju teacă cu sentința Curiei Nro 7889/877, și a trebuit să suferă esecutiă mobilară și sequestrarea unei căsuțe de pe platiul bisericei.

Crisa economică generală avu funestele ei urmări și la noi românii; apoi cruda mórte răpi dintre noi pe toți vechii și probații luptători și fundatori a comunității române bisericesci, érá noi generațiunea nouă, puțin la număr și în mare parte seraci, par că numai vream a crede în scăpare.

Cu toate aceste însă simțiam, că avem și o răspunsabilitate mare față de antecesorii nostri, față de națiune și pentru aceea din când în când éráși cercam a frânge lajurile și a sêri întru eliberarea bisericei, care gârbovea sub detoria de 4812 fl. 14 cr. crescută acuma cu cametele și spese la suma oribilă de 10.746 fl., care sumă ameniuță cu nimicire chiar esistența comunității române bisericesci.

Următorii creditorului tot făceau pretensiuni mari, cari românii nu le puteau suporta: prin mórte să impucinară în fine și succesorii, și cei rămași încă în viață cu numele Gligorie și Ana Cioloca ni-au îmbiat o împăcare cu 2000 fl., ca depurizare a întregii pretensiuni de 10.746 fl., 54 cr. declărând, că dênșii se privesc de escontentați cu suma de sus fără a mai forma din acest proces altă pretensiă.

Pentru d'a elibera dar biserică de acosta grea sarcină comitetul parochial a acceptat acosta împêcare și cu întrevinerea mai multor fruntași români, a grăbit a face împăcarea cu creditorii, carea a succes și a devenit prin plățirea sumei de 2000 fl. perfectă.

Eliberând astfelu biserică și cu considerare, că comunitatea bisericească fiind sêrmană și numerând abia 350 de suflete, dintre cari partea mai mare sunt ăileri, deci nepuțincioși a o ajutóra: considerând, că Biserica-albă e un oraș de preste 10.000 locuitori cu tribunal, gimnasiu, comunitate de avere a reg. 14 sêrbesc, cu stațiune militară de infanteriă și cavalerie, că germanii și sêrbi au aici reședința

protopopului, toți bine dotați, și că prin urmare e silit și trebuie, ca se represinte aici biserică, clerul și nația română cu demnitate; considerând, că Biserica-albă după pozițiune are și trebuie să fie pentru români centrul și stênca de granit prin care se légă românii din graniță parte sêrbisași, de românii din provinciă numiți frățuși și bunfani, a caror emigrațiune continuă în graniță e naturală și regeneratoriă; și în fine, în deosebi, ca să putem asigura esistența bisericei ne adresem cu acest apel cătră totă suflarea română, cătră tot sufletul de nobilă simțire, ca să binevoiască a concurge cu obolul seu în ajutoriu bisericei noastre, carea în special pentru noi ca unic focalariu românesc în acest oraș, recăpătându-și viață și va stringe la peptul seu credincioșii crescini și le va împărți mângăerea sufletescă.

Ofertele binevoitoare sunt a se trimite la adresa subscrișului președinte avocat.

Biserica-albă, 1892 Aprilie.

Pentru comunitatea bisericească română:

Jon M. Roșiu,
președinte.

Dr. Aureliu Novac,
notariu.

Varietăți.

* (Serbarea sântelor Paști în Bucuresci) În séra de Vinerea mare, M. S. regele, însoțit de A. S. R. principele Ferdinand moștenitoriul presumpțiv, și urmat de casa sa civilă și militară, a mers la orele 7 și jum. la biserică metropoliei, spre a asista la serviciu. D-nii miniștrii, înalți funcționari ai statului și d-nii oficeri-generalii și superiori din garnisónă au fost la orele 7 și un sfert la metropolie. Detașamentul din diferite corpuri ale garnisónei stau înșirate în curtea metropoliei în tot timpul ceremoniei ocolirei sântului epitaș. În Sâmbăta Paștilor, la orele 12 din nópte M. S. regele, însoțit de A. S. R. principele Ferdinand moștenitoriul presumpțiv, și urmat de casa sa civilă și militară, escortat fiind de un escadron de gendarmi ai capitalei a mers la metropolie la sânta înviere. Momentul când I. P. S. S. metropolitul Primat esclamá: *Cristos a înviat*, a fost anunțat capitalei prin 101 tunuri de pe Dealul Spirei.

Conform vechilor tradițiuni, s'a scris evangelia sântului Ioan Maj Sa regele a luat apoi sânta cruce, înaintea căreia s'au închinat asistența. Garda de onóre cu musica a stat în fața metropoliei în timpul ceremoniei sântei învieri.

* (Cutremur de pământ.) Joi la 2¹/₄ ore p. m. s'a simțit în Sibiu un puternic cutremur de pământ, care a durat 7 secunde.

* (Premii). Vice-comitele comitatului Sibiu face cunoscut, că comisiunea economică a comitatului Sibiu a votat și pe anul acesta suma de 150 fl. din care se vor împărți premii pentru stêrpirea animalelor selbatice daunătóre: urși, lupi și porci selbatici și 100 fl. din care se vor împărți premii pentru stêrpirea pasêrilor și insectelor daunătóre: gândaci de maiu, vrăbii, cióră, buhe etc.

(† Episcopul Stoicovici). Inmormântarea repositului episcop de Buda Arseniu Stoicovici s'a făcut în preșența unui public fôrte numêros.

La înmormântare a pontificat episcopul din Timișóra Nicanor Popovici, cu o asistență numêrosă.

După-cum ne spun ăiarele din capitală eparchia gr. or. sêrbescă din Buda nu va mai căpêta episcop, deóre ce numărul sufletelor e fôrte mic, și venitele atât de neînsemnate, încât un episcop nu mai pôte trăi din acelea.

* Comitetul esecutiv al „Columnei Traiane“ ales dintre cei 58 de membri ai comisiunei respective, sub președința dlui general Manu, a hotărît, înainte de a-și incepe lucrările, să aștepte planul și toate amenuntele devisului, ce i se vor trimite de casa Oudry din Paris. Se ăice, că costul „Columnei lui Traian“ să fiă de lei 775,000, din care 200,000 vor fi dați de stat, 100,000 de comuna Bucuresci, ér restul se va acoperi prin subscripțiune națională. Plata întrégă se va face în cinci ani.

Bibliografic.

„Transilvania“ fôia Asociațiunei transilvane pentru literatura română și cultura poporului român, Nrul 4 din 15 Aprilie a apărut cu următoriu sumariu:

Ioan Popescu (Schită biografică) de Dr. Petru Span. — Colchi, Metereaque turba. de Dr. At. Marienescu — Rhaeto-Romanii de P. Broștean. — Sunt românii din Dacia traiană descendenți ai coloniilor romane și ai poporului dac remas aci și după cucerirea romană, ori nu? de Cibleşanul. — Joia mare. Poesie de Z. Boiu.

— „Pavel Cătană“. Traducere din limba cehă, de Dr. I. U. Iarnik. Brașov, tipografia A. Murășian, 1891. Prețul 20 cr.

Se află de vândare în librăria N. Ciurecu din Brașov.

* Contribuțiile, cari vor intra spre acest scop redacțiunea noastră le va primi cu mulțămită, le va administra nenorociților prin foc, și le va cuita pe cale publică. Red.

[60]

1-3

CONCURS.

Prelungire de concurs.

Concursul literar, deschis de reuniunea învățătorilor români gr. or. din districtul XI Făgăraș și publicat în colónele „Telegrafului Român“ dela 11 Aprile 1892 Nr. 41, pe baza conclusului adunării generale districtuale a acestei corporațiuni, din a. c. scolar, se prelungește cu 30 de zile, dela prima publicare în acest diariu, susținându-se condițiunile statorite.

Făgăraș, 28 Decembre, 1891.

Iuliu Dan, președinte.

Ioan Berescu, secretariu.

Devenind vacant postul de vice-notariu cercual în cercul notarial format de comunele Săcel, Mag și Aciliu cu reședința în Aciliu escriu prin această concurs cu termin până în 7 Maiu a. c. în care termin să mi se așternă cererile instruite conform legii, fiind ziua alegerii ficsată pre 8 Maiu a. c. la 11 ore a. m.

Emolumentele sunt:

1. Salariu anual 300 fl. 2 Bani de cuartir 30 fl. 3. pentru lucrări private tacele statorite în statutul comunal organic.

Seliște în 14 Aprile, 1892.

Pretorul suprem: Dr. Lemény.

CONCURS.

Pentru ocuparea postului de paroch de clasa a III-a în parochia Boholț, protopresbiteratul Agnitei, se escrie concurs cu termin de 30 zile dela prima publicare în diarul „Telegraful Român“.

Emolumentele împreunate cu acest post sunt statorite în ședința comitetului parochial ținută la 25 Martiu a. c. și dau suma de 403 fl. 50 cr.

Concurenții au a-și așterne suplicile lor instruite conform legilor din vigóre la oficiul protopresbiteral gr. or. al tractului Agnita până la terminul sus indicat.

Făgăraș, 28 Martiu, 1892.

În conțelegere cu comitetul parochial concernent.

Iuliu Dan, protopop și comisar consistorial.

Mersul trenurilor pe liniile orientale ale căii ferate de stat r. u. valabil din 1 Octobre 1891.

Table with multiple sections: Budapesta - Predeal, Budapesta, gara de vest - Rușava - Vercerova, Budapesta - Arad - Teiuș, Murăș-Ludoș-Bistrița, Simeria (Piski) - Petroșeni, Arad - Timișóra, Ghiriș-Turda, Sighișóra - Odorheiu, Careii-mare - Zelău, Copșa-mică - Sibiiu, Cucerdeia - Oșorheiu - Reg. săs., Simeria (Piski) - Hunedóra, Brașov - Zerneșci, Brașov - Chezdi-Oșorheiu. Each section contains train schedules with columns for time, station, and direction.

Nota: Órele însemnate în stânga stațiunilor sunt a se ceti de sus în jos, cele însemnate în drépta de jos în sus. Numerele cele grase însemnă órele de nópte.

Redactor responsabil Nicolau Ivan.

Editura și tipariul tipografiei archidieceasane.